

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Can Dünder

Deniz Mektupları

Deniz ve Mahir hocaları için gazete taşıladı 1963 yılıydı. Aynı lisede öğrenciydiler. Birbirlerinden habersiz aynı eyleme gittiler

Deniz Gezmiş...

Mahir Çayan...

1960'lerden günümüze taşan iki gençlik lideri...

68 kuşağının efsaneleri...

Kendileri dahil kimsenin bilmediği bir tesadüf, onları çok genç yaşta, aynı eylemde bir araya getirdi.

Yıl 1963 idi.

İkisi de Haydarpaşa Lisesi'nde öğrenciydi.

Deniz 1'de, Mahir 3'te...

Onları bir araya getiren eylem, Hürriyet gazetesinde çıkan bir haberle başladı.

Habere göre, *"Haydarpaşa Lisesi'nin pansiyon müdürü, Fenerbahçeli ünlü futbolcu Ömer Boncuk, orta ve lisede okuyan yatılı öğrencilerden altısına, 'Sizi sınıf geçirteceğim' diyerek odasına götürmüş ve tecavüzde bulunmuştu."*

Bu, bir iftiraydı.

Okulda "Boncuk Ömer" diye tanınan beden öğretmeni Ömer Boncuk, öğrencilerin sevgilisiydi. Genç yaşta bir oğul yitirmiş, o yüzden bütün sevgisini öğrencilerine vermişti.

Cemil Gezmiş'in de arkadaşıydı.

Bir ihbar üzerine atılan bu iftira, onu seven öğrencilerini ayağa kaldırdı.

Haberdan sonra Boncuk Ömer'in görevden alınması ise bardağı taşırdı.

Hocalarına iftira edildiğini düşünen öğrenciler, büyük bir öfkeyle ayaklandı ve protesto kararı aldı.

500'ü aşkın öğrenci, okulda toplanıp vapurla Sirkeci'ye geçti,

Cağaloğlu'na gidip Hürriyet gazetesinin önüne geldi.

Ellerindeki pankartta, *"Boncuksuz Haydarpaşa olmaz, böyle palavra atılmaz"* yazıyordu.

Sloganlar atarak gazetenin camlarını taşıladılar. O günkü Hürriyet'in nüshalarını yaktılar. Binaya girip çıkanları tartakladılar.

Hürriyet çalışanları, -o dönemin âdetince- camlara Türk bayrağı asarak canlarını kurtarabildi. Gazete yönetimi, Başbakan İnönü'ye telgraf çekerek yardım istedi.

Kızgın öğrenciler bu eylemin ardından Milli Eğitim Müdürlüğü'ne yürüdü.

Boncuk Ömer'i görevden alanlara ateş püskürdü. Müdürle görüşerek, okullarına kara leke sürülmek istendiğini söylediler.

Müdür, Boncuk Ömer tahkikatta aklanırsa hemen göreve iade edileceğinin teminatını verdi.

Boncuk Ömer, kendisine destek eylemini, odasının penceresinden gözyaşları içinde izledi.

Ancak ertesi gün, Emniyet'in karşı atağı geldi.

Gazete önündeki eylemde çekilen fotoğraflardan tespit edilen öğrencilerin okuldan atılacağı duyuruldu.

Bunun üzerine öğrenciler ortak bir kararla, tanınmamak için saçlarını üç numara asker tıraşı yaptırdı.

İşte o eylemde, başı çeken öğrencilerden biri, son sınıf öğrencisi Mahir Çayan'dı.

Diğeri, birinci sınıf öğrencisi Deniz Gezmiş...

Deniz'in ilk eylemiydi bu...

Mahir'in ilk yargılanışı...

8 yıl sonra, biri, diğerini kurtarmak için ölümü göze alacaktı.

Deniz'in denize kavuştuğu gün
Bu fotoğraf, 1954'te, Sivas Yıldızeli'nde çekilmiş.

Cemil Bey ve Mukaddes Hanım öğretmen...

Yanlarında Mukaddes Hanım'ın annesi Faika Hanım...

Ve onların dizinin dibinde üç oğlan:

Sırasıyla Bora, Hamdi ve Deniz... Bora ile Deniz arasında 3 yaş var;

Deniz'le Hamdi arasında ise 5...

Gezmiş ailesi, bu fotoğrafın çekilmesinden bir yıl sonra Sivas merkeze taşındı, 1962'de de İstanbul'a göçtü.

Geldiklerinde İstanbul'un nüfusu 1 milyondur.

Harem'de yeni yapılmış bir apartmanın giriş katına kiracı olarak yerleştiler.

Deniz, denizi ilk kez o gün gördü.

Eşyalar taşınırken kardeşi Hamdi ile birlikte Harem sahiline indiler.

Hamdi 10, Deniz 15 yaşındaydı.

Ağustos ayıydı.

Deniz, masmaviydi.

Ama Hamdi temkinliydi. Daha önce hiç görmediği bu uçsuz bucaksız suya ihtiyatla baktı. Biraz tedirginlikle ayağını soktu, çıkarttı.

Sonra az ileriye, çifte kayaların oraya baktı:

Abisini üstünü çıkarmış, şortla denize atlarken gördü.

Deniz, bu ilk tanışmada, denizin kollarına atlamış ve hayatı denizlerde geçmiş gibi yüzmeye başlamıştı.

Yüzmeyi öğrenmesi 2 yıl alacak olan Hamdi o gün, "Cesaret böyle bir şey işte" diye geçirdi içinden...

O cesaret, ağbisinin hayatına mal olacaktı.

Deniz Beşiktaşlıydı

İstanbul, binbir sürpriz hazırlıyordu Gezmiş'lere...

Taşındıktan bir süre sonra Avni Anıl'la komşu oldular.

Hemen yan terastaki ünlü bestekârın, yaptığı besteleri önce eşine söyletmesine tanık ve kulak misafiri oldular.

"Biraz kül, biraz duman, o benim işte" gibi dillere yerleşecek şarkıların

ilk dinleyicisi oldular.

Sonra, Cemil Gezmiş'in Sivrialan'dan tanıdığı Âşık Veysel'i evlerinde ağırladılar. Âşık'ın sazını dinleyip sohbetine doydular.

Deniz, o yıllarda kardeşi Hamdi ile birlikte, Üsküdar'daki Sunar Sineması'nda "*Spartaküs*"ü izledi. Bu Trakyalı kölenin, özgürlük mücadelesinden çok etkilendi.

İlerde Türkiye'ye damgasını vuracak kişiliğinin yapıtaşları, çocukluk ve gençlik yıllarında örülüyordu.

Fenerbahçeli olan Cemil Bey dışında Gezmiş ailesinin tamamı Beşiktaşlıydı. Evde epeyce futbol konuşulur, hatta Deniz'in ağbisi Bora da mahalli ligde profesyonel futbol oynardı.

Bu futbol tutkusu, bir gün neredeyse Deniz'in felaketine yol açıyordu.

Statta ölümden döndü

20 Aralık 1964 günü, Ali Sami Yen Stadı'nın açılışı vardı.

Açılış şerefine o gün Türkiye- Bulgaristan milli maçı oynanacaktı.

Maçı izleyenler arasında Deniz Gezmiş de vardı.

Lakin daha başta, yeni stadın ikinci katındaki büfede bir yangın çıktı.

Açık tribündeki binlerce seyirci paniğe kapıldı. İzdiham oldu. Demir korkuluklar yıkıldı ve üst kattaki seyirciler, salkım saçak, alt kata düştü.

Büyük bir panik yaşandı. Yaralılar hızla hastanelere taşındı.

Radyo, "*müessif bir kaza olduğunu*" duyurarak kan anonsu yapmaya başladı. Valilik, sağlık personelini göreve çağırdı.

Gezmiş'ler, maça giden oğullarının gecikmesi üzerine telaşlandı. Yollara çıkıp hastaneleri dolaşmaya başladılar.

On binlerce insan, aynı telaşla sokağa dökülmüştü.

Oğullarını bulamadılar. Çaresiz eve döndüler.

Deniz, çok geç vakit geldi eve... Üstü başı perişan haldeydi. Ayağında ayakkabısı yoktu; çorapla eve kadar yürümüştü.

"Tribünden düştüm. Ama aşağıda şişman birinin üstüne düştüğüm için yaralanmadan kurtuldum" dedi.

Onun kadar şanslı olmayan 84 kişi yaralanmıştı.

Deniz ise, mucize eseri kurtulmuştu.

40 yıl sustu sonunda konuştu

Türkiye’de pek az insanın ölüm tarihini ezbere biliriz.

Biri Atatürk’tür; diğeri -çoğumuz için- Deniz Gezmiş ve iki arkadaşı...

Deniz’in, Hüseyin’in, Yusuf’un yoldaşları, sloganlar, pankartlar, çiçeklerle, onbinler halinde mezarlığı dolduruyor, dışarı taşıyor.

Hamdi Gezmiş, her 6 Mayıs’ta orada oluyor; büyük ağbisi Bora ile birlikte anmalara katılıyor.

Geçen 6 Mayıs’ta kalabalıktan mezara ulaşamamış. Omuz omuza duran gençler arasında sıkışınca da geçmek için izin istemiş.

“Biz de bekliyoruz” cevabını almış.

Bunun üzerine, töreni kaçırmamak için bir sırrı açıklar gibi kimliğini fısıldamış:

“Ben Deniz’in kardeşiyim.”

İnanmamış muhatabı ve yapıştırmış cevabı: “

Hepimiz kardeşiyiz.

” Sevinmiş bu cevaba Hamdi Gezmiş...

Sessizce sırasını beklemeye devam etmiş.

Bu küçük sahne, hem toplumdaki Deniz Gezmiş algısına dair ipucu veriyor, hem de Hamdi Gezmiş’in kişiliğine...

“Deniz Gezmiş’in kardeşi” sıfatını her zaman gururla taşımış, ama hiç kendi isminin başına bir sıfat olarak koymamış Hamdi Gezmiş...

O isim ki, bir dönem kardeş acısı çekmesine, hapse girmesine, kapıların yüzüne kapanmasına yol açmış; sonra gün gelmiş, ona itibar, gurur,

onur kazandırmış.

Deniz, son mektubunda “Kitaplarımı Hamdi’ye bırakıyorum” diye yazmıştı.

Hamdi, o kitapları hayatı boyunca taşımış.

Deniz, son mektubunda “Hamdi’nin, bilim adamı olmasını istiyorum” demişti.

Hamdi, bilim adamı olabilmek için adeta çırpınmış.

Ve ağbısından kalanları, anıları, mektupları, eşyaları, 40 yıl, kutsal emanetler gibi saklamış.

Bir gün anılarını yazmayı, mektupları, eşyaları kamuoyuna açmayı, “ağbisi Deniz”i anlatmayı planlamış.

O gün geciktikçe de bütün bunları güvendiği bir gazeteciye açmayı kararlaştırmış.

Geçen bahar, bir akşam Todori’de buluştuk Hamdi Gezmiş’le...

Piyasadakilerden farklı bir Deniz kitabı yazmayı kararlaştırdık.

Sonra ofisine kapanıp günlerce süren bir söyleşi yaptık.

Hiç görmediği amcasına çok benzeyen oğlu Can da bu söyleşide ve araştırmada bize hem eşlik etti, hem çok yardım etti.

Hamdi Gezmiş anlattıkça, parkası içindeki devrimci Deniz, kâh ana babasının ele avuca sığmaz ortanca oğlu oldu; kâh Hamdi’nin canı gibi sevdiği ağbisi, kâh Bora’nın söz geçiremediği kardeşi...

Harem sahilinde arkadaşlarıyla balık tutan, mahalledeki kızların aklını

başından alan bir lise öğrencisi...

Gider gitmez Hukuk Fakültesi'ni ayağa kaldıran bir gençlik lideri...

Sonrasını biliyoruz.

Daha doğrusu bildiğimizi zannediyoruz.

Oysa Deniz, bildiğimiz eylemlerin içindeyken ailesinin neler yaşadığını, hapishaneden babasına neler yazdığını, kardeşinden hangi kitapları istediğini, ağbisinin nikâhını nasıl öğrendiğini bilmiyoruz. Babasının idamdan sonra onu gördüğünde, annesinin idam haberini aldığı anda neler hissettiklerini de...

Hamdi Gezmiş'le birlikte kaleme aldığımız "Abim Deniz" kitabından bölümler içerecek bu dizide, bu soruların cevaplarını bulacaksınız. Deniz'in hiç görmediğiniz fotoğraflarını göreceksiniz, hiç okumadığınız mektuplarını okuyup hiç dinlemediğiniz anılarına ortak olacaksınız. Deniz'le, yeniden tanışacaksınız.

Onun neden bugün hâlâ, her kesimde sevilip güvenilen bir figür olduğunu, neden Gezi isyanı patladığında Taksim'in başköşesine resminin ve on binlerce çocuğa isminin konduğunu anlayacaksınız.

Hamdi Gezmiş'e güveni için teşekkür ediyorum.

Şimdi, Deniz'lere dönmenin tam zamanıdır.

'Che Guevara ile mektuplaştığını düşün'

Arjantin'deki mektup arkadaşı, 17 yaşındaki Deniz Gezmiş'e Yankilerden neden nefret ettiğini soruyordu.

Benim yaş kuşağım "Penfriend" modasını iyi bilir. Bir dönem, İngilizce öğrenmenin en iyi yolu, yurtdışından mektup arkadaşı edinmekti. Onlarla yazışarak dil geliştirilirdi. Buna aracılık eden kuruluşlar, dünya gençleri arasında adres değiş tokuş ederdi. Facebook'un öncülüydü belki...

Deniz'in de 17 yaşındayken, dört "Penfriend"i vardı. Ravalpindi'den Baby Maudud... Berlin'den Gabriele... Belçika'dan Jeannine... Ve Buenos Aires'ten Teresita...

Deniz, Bilir Koleji'nde geliştirdiği İngilizcesiyle onlarla yazışıyor, fotoğraf istiyor, fotoğraf gönderiyor, gelen renkli kartpostalları, mektupları, fotoğrafları saklıyordu. O mektuplar, Deniz'in infazından sonra yıllarca annesinin sandık odasında, bir çamaşır sepetinin içinde, torbalara sarılı şekilde muhafaza edildi. Annesi, oğlunu özledikçe o mektuplarda parmak izlerini aradı; satırları okşadı, sevdi.

Sonra mektupları Hamdi Gezmiş devraldı. Aslında bunlar, Deniz'in yazdıkları değil, ona gelenlerdi. Bir kısmında yüzeysel sohbetler olsa da bir kısmında politik tartışmalar vardı. Örneğin, Arjantinli Teresita'dan gelen 13 Eylül 1964 tarihli mektuba, Deniz'in Amerikan aleyhtarlığı damgasını vurmuş. Tarihin, tam da Kıbrıs'ta "Johnson mektubu krizi" sonrası olduğunu hatırlatıp okuyalım:

Sevgili Deniz, Seni tanıdığımı memnunum. Sanırım yakışıklı birisin. Ama seni anlamıyorum. Neden Amerika'yı sevmiyorsun? Sizin ülkeyle araları kötü mü? Burada, Arjantin'de birçok insan, emperyalist oldukları için Yankileri pek sevmiyor. Ama bu insanlar komünist... Komünistler, Yankileri sevmez. Sen de komünist misin?

Arjantin'de kimse komünistleri sevmiyor, çünkü onlar insanların özgürlüğünü ellerinden alıyor. Biz, Küba'da olanlardan hoşlanmıyoruz. Küba'yı daha önce hiç duydun mu?

Öğrenim için Amerika'ya gidebilsen sevinirim. Senin için daha iyi olur. Oradan döndükten sonra ülkeneye yardım edebilirsin.

Sürprize bak ki, şu anda bizim evde kalan bir Yanki kız var. Buna ne dersin? Bence bu, bir ülkeyi tanımanın en güzel yollarından biri...

Ben bir Yankinin nasıl biri olduğunu öğreniyorum, o da Arjantinli bir kıza tanımış oluyor. İkimiz de birbirimiz üzerinden ülkelerimiz hakkında fikir ediniyoruz. Bu iyi değil mi? Senden en kısa sürede cevap gelmesi umuduyla... Her zaman senin Teresita'n...

Sevgili Deniz, Benden fotoğrafımı istemiştin, ama bu isteğini geri çevirmek zorundayım çünkü sadece bir tane fotoğrafım var. Fotoğrafların hepsi eski ve bence sen, yeni bir fotoğrafa sahip olmak istersin.

Üzülerek söylüyorum ki ne Türkiye ne de Türkçe hakkında bilgim var. Sen Türk tarihini sever misin? Ben Alman tarihini sevmem. Ayrıca bence birçok Alman, dost canlısı değil. Pek çoğu diğer erkekler gibidir. Ama Alman kızları hakkında kötü düşünmemelisin. Bazıları kötü olabilir, ancak çok iyi olanları da var. Ve umuyorum ki, benim son gruba dahil olduğumu düşünüyorsundur.

Tenis oynar mısın? Ben çok severim. Yüzmeyi de çok severim, ancak Berlin'de deniz yok. Sadece nehirler ve kirli göletler var. Yaz aylarında ailemle birlikte 14 günlüğüne Kuzey Denizi'ne gideriz. Ama çoğunlukla buranın havası soğuk oluyor. Türkiye gibi yılın büyük çoğunluğunda havanın sıcak olduğu bir coğrafyada yaşamak muhtemelen hoşuma giderdi.

Bugünlük yazabileceklerim bundan ibaret. Senin sevgili Gabriele'in...

Gabriele'nin peşinde Berlin'e...

Hamdi Gezmiş'in oğlu, Deniz Gezmiş'in yeğeni Can Gezmiş'le, hiç görmediği amcasından kalan kartpostallara, mektuplara bakarken merak perisi dürttü; o mektup arkadaşlarını bulma sevdasına düştük.

Acaba şimdi neredelerdi? Deniz'in akıbetini biliyorlar mıydı? Asıl önemlisi; onlar da İstanbul'daki bu yakışıklı gençten gelen mektupları, fotoğrafları saklamışlar mıydı?

Dear Deniz

I hope that you will
like this picture a
little although it
is not a very nice
one

your Gabriele

Adresler zarfların arkasında yazılıydı. Can, Almanya'daki mektup arkadaşının ismini Google'a yazınca Berlin'de aynı isimde bir kadına ulaştık. Adresi araştırdık. İnanılmaz ama gerçek: Gabriele, hâlâ aynı adresteydi.

Almanya'daki bir dostumuz aracılığıyla randevulaştık ve Deniz'in yarım asır önceki mektup arkadaşıyla buluşmak üzere Berlin yoluna düştük.

Görölmeye değır bir sahneydi: Şimdi 60'lı yaşlarının ortalarında olan Gabriele, buluşacağımız kafeye gayet şık bir elbiseyle ve merakla geldi.

Şansımıza, evlendiğı halde soyadını değıştirmemiş, anne babasını kaybettikten sonra da onlardan kalan eve yerleşmişti. Onu bu sayede bulabilmiştik. 50 yıl önce bir zarfa koyup İstanbul'a yolladığı gençlik fotoğrafını gösterdik. İnanamadı.

Sonra 14 yaşında yazdığı mektupları aldı; mavi mektup kâğıtlarına yeşil renk mürekkepli kalemle yazdığı satırları inceledi. O yıllara gitti; hüznüldü, gülümsedi. "Kiminle yazıştığınızın farkında mısınız" diye sorduk.

Değildi. O mektup arkadaşının kim olduğunu da bilmiyordu; ona ne olduğunu da... Anlatınca şoke oldu.

Bizim aklımız ise, asıl peşinde olduğumuz şeydeydi: "Peki ondan size gelen mektuplar, fotoğraflar? Onları sakladınız mı?"

"Maalesef" diye boyun büktü Gabriele... Bütün mektupları atmıştı. Hayal kırıklığımızı tahmin edersiniz.

Gabriele, “Çok mu önemliydi” diye sorunca **Can**, cevabı yapıştırdı: “Che Guevara ile mektuplaşıp sonra mektupları yırttığınızı düşünün; işte öyle bir şey...”

HAMDİ GEZMİŞ ANLATIYOR: Mavi Işıklar'ın davulunu patlattı

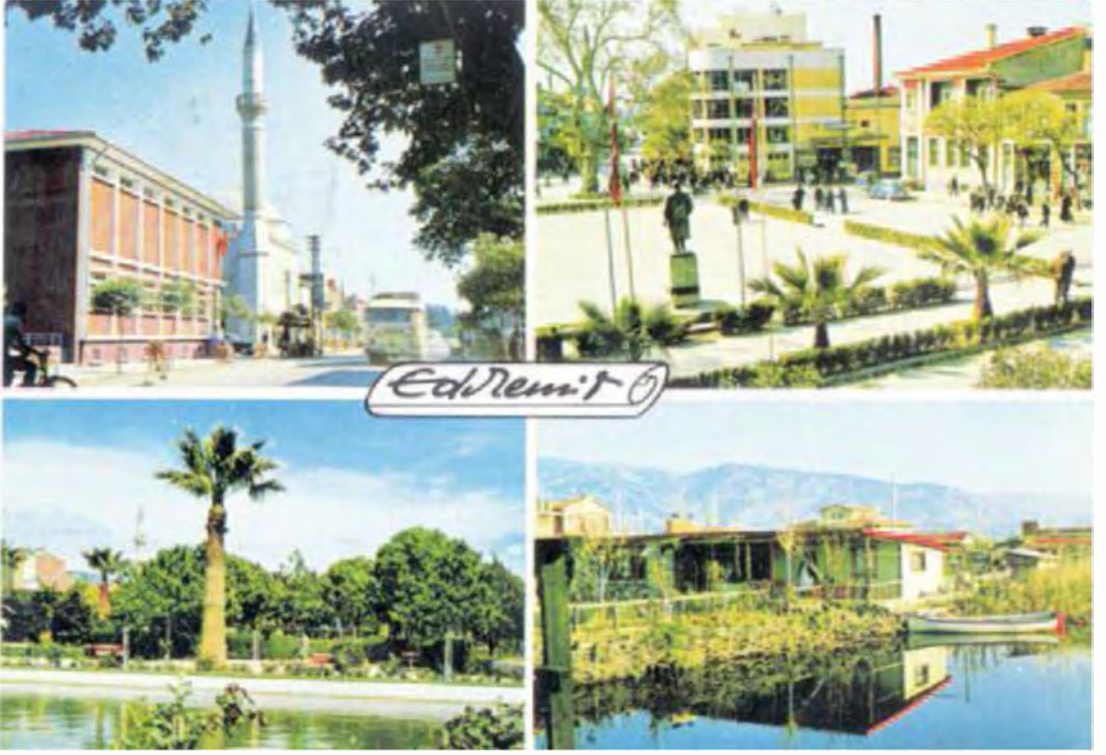
1960'larda Türkiye Milli Talebe Federasyonu, her yaz Uluslararası Kültür Şenliği düzenliyordu. İstanbul'daki şenliğe değişik ülkelerden folklor ekipleri, tiyatro grupları katılıyordu.

Deniz Gezmiş, yakın arkadaşı Erim Süerkan ile o şenliğin balosuna gitti. Teknik Üniversite'nin Gümüşsuyu'ndaki kantininde tertiplenen baloda ağırlıklı sosyalist ülkelerin gençleri vardı. O dönem çok meşhur olan Mavi Işıklar grubu da bir konser verdi. Gençler dans edip eğleniyordu.

Deniz, orada tepki gösterdi. "Sosyalist ülke gençliği böyle mi olur" diye bağırarak, orkestranın davulunu tekmeledi. Davul patladı. Tam o günlerde Amerikan 6. Filosu İstanbul'a gelmişti. Deniz, onu yakından izliyordu. Gençler orada direnirken öğrencilerin burada eğlenmesine kızmıştı.

Hamdi Gezmiş şöyle anlatıyor:

"Deniz Abim, o dönemki mektup arkadaşlarına yazdıklarından da anlaşılacağı gibi Amerika'ya ve Amerikan tarzı yaşam biçimine karşı tepkiliydi. Emperyalizme tepki gösterenlerin, tutarlılık gereği onun getirdiği yaşam biçimine de karşı çıkması gerektiğine inanıyordu. Kendisi de böyle yaşıyordu. Ailede babam gibi müziğe yatkın olan tek kişi bendim. Mahallede 'Yarasalar' adlı bir müzik grubumuz vardı, orada gitar çalıyordum. Abim benden sık sık 'Ankara'nın Taşına Bak' marşını çalmamı isterdi. Ben çalardım, o söylerdi. Sesi biraz detoneydi, ama büyük coşkuyla söylerdi. Onun müziği danslar değil, türküler ve marşlardı."

İLK EGE GEZİSİ

‘Deniz üstü köpürür hey canım!’

Deniz Gezmiş, Ege’ye ilk kez 20 yaşında gitti. 1967 Ağustosunda... Tatile değil, çiftçileri örgütlemeye... O zamanlar, uluslararası tekellerin baskısı altındaki zeytinyağı üreticisi, bir tezgâh yüzünden zora düşmüştü.

10 genç, kiralık bir minibüse doluşup Ege'ye yardıma koştular. Aralarında Deniz de vardı. 2 hafta boyunca Ayvalık'a, Edremit'e, Ören'e, Kuşadası'na, Bergama'ya, İzmir'e gittiler. Zeytin üreticilerinin yoğun olduğu köyleri gezdiler, kahvelerde köylülerle sohbet ettiler. Küçük mitingler yapıp uluslararası tekellerin faaliyetlerine karşı örgütlenmenin öneminden söz ettiler.

Akademik çalışmalar için görsel.
A view of "Akademik Street."

EFES-TURKEY

İzmir'e uğramadan
dinde kuzadama geldi
demi geldi.
Şimdi İzmir'e
dönüp Buraya
tekrarı geleceğim
Deniz Geceyi

Posta Tutan ve Tutan Marmarosa / Ertan Çayır
İstanbul Akademi Camii yanı No: 11 EYİBİL
Telefonla Sipariş Servisi: 2207 46

Cenil Geceyi
Havam iç sok.
No: 57/4 DERYA
Selimiye
İSTANBUL

Barcode No: 1111111111111

Büyük Tutanlar, İzmir'den çalışmalar için
A view of the "Büyük Tutanlar", from the "great Tutanlar."

EFES-TURKEY

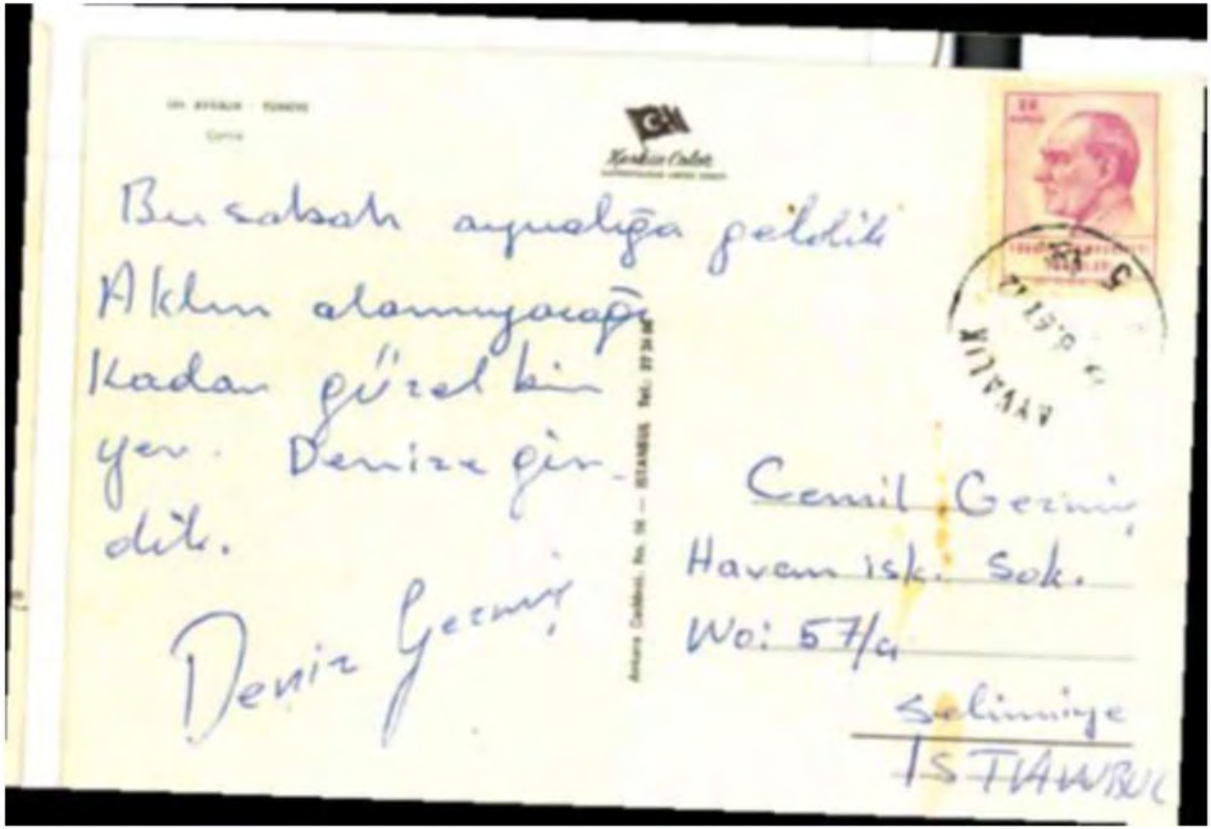
Asıl grupla
birleşmek üzere
tekrarı edinemite
geldik. Şimdi
Köylere gideceğim
Deniz Geceyi

Posta Tutan ve Tutan Marmarosa / Ertan Çayır
İstanbul Akademi Camii yanı No: 11 EYİBİL
Telefonla Sipariş Servisi: 2207 46

Cenil Geceyi
Havam iç sok.
No: 57/4
Selimiye
İSTANBUL

Barcode No: 1111111111111

Arada “Kahrolsun komünistler” diye bağırان sağcıların saldırısına uğradılar. Deniz, bu propaganda çalışması sırasında denize girmeyi ve gittiği yerlerden ailesine kartpostallar atmayı da ihmal etmedi.

Döndüğünde beyinde, teninde, dilinde Ege’yi taşıyordu. Özellikle Muğla’dan bir zeybek, haftalarca dilinden düşmedi:

“Deniz üstü köpürür,
Hey canım rinna nay rinna rinna nay,
Gemilere binsem götürür, hey canım hey...
Benim de buraya gelişim,
Hey canım rinna nay rinna rinna nay,
Bir güzelden ötürü hey canım hey...
Denizin ortasında,
Hey canım rinna nay rinna rinna nay,
Mum yanar sofrasında, hey canım hey,
Benim de bu dünyadan gidişim,
Hey canım rinna nay rinna rinna nay,
Memleket sevdasından, hey canım hey...”

BERGAMA

Devlet, Deniz Gezmiş'e ne teklifi götürdü?

'Babam, "Biz de üzülüyoruz. Ben de evladımın ziyan olmasını istemem" dedi. Bunun üzerine sivillerden biri ağız yokladı.'

Baba,
Mektubunuzu aldım. Sevindim. Benim için burada endişelenecek bir durum yok. Her ne kadar kavga olduysa da bizim onlarla bir ilişkimiz yok. Kavga hükümlüde oldu. Ben ise müşahadede yatıyorum.

Burada rahatım yerimde. Canım da sıkılmıyor. Bol bol kitap okuyorum. Tahliyeyi falan da düşündüğüm yok. Nasıl olsa bir gün tahliye olacağım.

Benim için önemli olan sizin durumunuz. Siz iyiyseniz ben de iyiyim demektir. Sen de çok iyi bilirsin ki fadecârlık olmazsa devrim de olmaz. Şairin dediğini gibi:

'Seni yanmazsan/Ben yanmazsam/Nasıl çıkar karanlıklar aydınlığa.'

Anneme, Bora'ya, Hamdi'ye selamlar.
Ya vatan ya ölüm.

Deniz Gezmiş.

'Hamdi bana Newsweek göndersin'

Baba,

O gün sen gittikten sonra baklavayı aldık ve Cihan'la kendimize bir güzel

ziyafet çektik. Durumumuz iyidir ve rahatımız yerindedir. Bu konuda hiçbir endişen olmasın.

Burada bol bol kitap okuyorum. Başka bir isteğim de yok zaten. Yalnız Hamdi'ye söyle, haftalık Amerikan dergisi Newsweek'i her hafta postayla göndersin bana...

Anneme, Bora'ya, Hamdi'ye selamlar.

Deniz

'İngilizce makale tercüme ediyorum'

Baba,

Sana uzun süredir mektup yazamadım. Ben bildiğin gibi burada iyiyim. Beni merak etmeyin. Hatta sık sık gelmenize de gerek yok.

Burada bol bol kitap okuyorum. Şimdi birde İngilizce makale tercüme ediyorum. Şimdilik biraz yavaş gidiyor ama ileride hızlandıracağım.

Bora ne yapıyor. İyidir herhalde. Öyle tahmin ediyorum ki Hamdi derslerine çalışıyordur. Annem de tatilde olduğuna göre rahatınız iyidir.

Mektubu iadeli taahhütlü yolluyorum ki elinize geçsin. Geçen sefer Sağmalcılar'dan bir tane yollamıştım, almamıştınız.

Mektupla birlikte bir de resim yolluyorum. Burada çektirdim onu...

Mektuba son verirken annemin ve senin ellerinden öperim. Bora'ya ve Hamdi'ye selamlar.

Deniz Gezmiş

HAMDİ GEZMİŞ:

"İsviçre'ye gönderelim" teklifi

Bir gün evimize iki sivil gelmişti; belki Emniyet'tendi, belki MİT görevlileriydi. Babama kapıda kimliklerini ve silahlarını gösterdiler. "Yanlış anlamayın, konuşmaya geldik. İsterseniz bunları bırakalım" dediler.

Babam yine takibe geldiklerini sanıp, “Deniz hapiste, biliyorsunuz” dedi.

“Yok, biz başka bir konuyu konuşmak istiyoruz” dediler.

Bunun üzerine içeri buyur ettik; girdiler.

Annem, babam ve ben vardık. Oturduktan sonra, “Başbakanımız bu eylemlerden çok rahatsız, acaba bir çözüm bulabilir miyiz? Bunu görüşmeye geldik” dediler.

Başbakan, Demirel’di o dönem...

Merakla dinliyorduk.

Babam, “Biz de üzülüyoruz. Ben de evladımın ziyan olmasını istemem” dedi.

Bunun üzerine sivillerden biri, “Acaba yurtdışına gitse, Avrupa’ya, mesela İsviçre’ye gitse. Oradaki masraflarını devlet karşılasa...” diye ağız yokladı.

Babam anladı teklifi:

“Tabii yurtdışında tahsil görmesini çok isterim. Burada canından olmasındansa dışarda okumasını en başta ben arzularım. Ama kabul eder mi, etmez mi, bilemem. Zor görünüyor” dedi.

Yine de bu teklifi abime ileteceğine söz verdi.

Adamlar sevinir gibi oldu.

“Başbakanımız önümüzdeki günlerde İstanbul’a gelecek. Bir olumlu cevap alırsak, hemen kendisine iletiriz. Gereken işlemlere başlanır” dediler.

Teşekkür edip gittiler.

Babam, bu teklifi abime iletti.

Güldü abim.

“Dalga mı geçiyorsun baba” dedi. Geçti.

Üzerinde bile durmadı.

O görevlileri gerçekten Demirel mi göndermişti; yoksa sonradan Demirel’e söylemek üzere kendi inisiyatifleriyle mi hareket etmişlerdi, bilemiyorum. Ama Demirel’in, o dönemki eylemlerden rahatsız olduğu bir gerçektir.

6

60'lar kanlı bir finalle son buldu

Deniz, öldürülen arkadaşının başında ağladı

14 Aralık 1969 Pazar günü, 22 yaşındaki Battal Mehetoğlu, Yıldız Mühendislik Mimarlık Akademisi önünde silahlı saldırıya uğrayarak öldürüldü.

Büyük umut ve heyecanla başlayan 60'lı yıllar, böylece kanlı bir finalle son buluyordu.

Mehetoğlu, o yıl içinde öldürülen 8. öğrenciydi.

Ölüm, sıradanlaşmaya başlamıştı.

Ama Deniz için değil...

O, hemen soluğu Mehetoğlu'nun yanında almış, gözü onun cansız bedeninde olduğu halde duvara dayanıp kalmıştı.

Bir ara Mehetoğlu'nun boynundaki kolyeyi aldı; içine baktı. Genç bir kızın resmi vardı.

Deniz, orada kendini tutamayıp ağladı.

En uzun tutukluluğu

Mehetoğlu öldürüldükten sonra, polis birçok üniversiteyi ve yurdu bastı. Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi'nde yapılan aramada bir av tüfeği bulundu. Bunun Deniz'e ait olduğu iddia edildi ve Deniz Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı'nda (TMGT) gözaltına alındı. Adliyede tutuklandı. Sağmalcılar'a yollandı.

En uzun tutukluluğu, böylece başlamış oldu.

Tarih, 21 Aralık 1969'du.

HAMDİ GEZMİŞ

'Abimle aynı hapishanede yattık'

1970 Mayıs'ında, üniversite 1. sınıftaydım. Daha 18 yaşına basmamıştım. Dönemin siyasi iklimi ve abimin de etkisiyle, gençlik eylemlerine katılmaya başlamıştım.

O dönem, Haliç'teki Sungurlar Kazan Fabrikası'nı işçiler işgal etmişti. Biz de desteğe gitmiştik.

Ertesi sabah, bizim apartmanın karşı köşesinde sürekli Deniz abimi bekleyen Komiser Kemal kapıyı çaldı. Babam açtı.

"Hayırdır Kemal Bey, Deniz Bayrampaşa'da" dedi.

Güldü Komiser Kemal:

"Cemil Bey, bu sefer Deniz için değil, Hamdi için geldim. Dün bir olaya karışmış, götürmemiz gerekiyor" dedi.

Ben babama bahsetmemiştim. Meğer beni orada görüp mimlemişler. Babamla Sansaryan Han'daki Siyasi Şube'ye gittik. Beni Eyüp Adliyesi'ne sevk ettiler. Bir polisi darp etmekle suçlanıyordum. Oysa kimseye vurmamıştım; buna yapım da elvermezdi. Ne var ki, beni suçlayan polise hastaneden bir darp raporu almışlardı. Polise mukavemet iddiasıyla tutuklandım.

Babam kapıda bekliyordu. Üzölmüşü tabii... Bir oğlunu kurtarmaya çalışırken öbür oğlu da hapse giriyordu şimdi...

Abime kavuştum

Bayrampaşa'ya götürüldüm. Hayatımda ilk kez cezaevine giriyordum. Orada

saçlarımı sıfıra vurdular. Üzerinde bir numara yazılı plakayla fotoğrafımı çektiler.

En büyük avantajım, Deniz abimin orada olmasıydı. Ondan güç alıyordum.

Sol görüşlü öğrencilerin bulunduğu E1-101 koğuşunda abime kavuştum. Sarıldık.

Kızdı bana; "Ne işin var burada" dedi.

"Abi ben de istemezdim, ama bu şekilde oldu" dedim.

Baktım üstüme geliyor; "Senin burada ne işin varsa benim de o işim var" diye diklendim.

"Benim görevlerim var" diye cevapladı.

"Benim de görevlerim var o zaman" dedim.

Bunun üzerine nasihatlere başladı:

"Sen bana bakma; ben fırsat bulup okuyamıyorum. Ama sen önce okulunu bitirmelisin; bak sınavların var. Eyleme de katıl, ama dikkatli ol. Akıllı hareket et biraz" dedi.

Öyle gözü kara insan tanımadım

Herhalde bende bir ışık görüyordu; olaylara karışıp okumayacağımdan endişe ediyordu. Biraz daha kontrollü gitmem gerektiğini düşünüyordu.

Aynı genden geliyoruz diye benim de benzer işlere kalkışacağımdan kaygılanıyordu. Aslında boşuna korkuyordu; bende onun cesareti, ataklığı, delifışekliği yoktu. Onun sandığı kadar cevval birisi de değildim; sakın, uslu bir gençtim. Zaten hiçbirimiz onunla boy ölçüşemezdik. Hakikaten çok cesurdu. Abim diye söylemiyorum; ben hayatta öyle gözü kara bir insan tanımadım. Gözünü budaktan esirgemezdi.

'Kurulu düzeni bozma'

Koğuştaki tutuklu devrimciler arasında, abimin can dostu Cihan Alptekin de vardı. O da, cezaevinde bulunduğum sürede bana çok yakınlık göstermişti.

Bana Deniz abimin yanındaki ranzayı verdiler.

Orada abimin hapislane yaşantısını gördüm. Cezaevine gelir gelmez beni koltuğunun altına aldı, sahip çıktı. Ama bir taraftan da bana karşı bir iltimas, torpil kesinlikle yapmıyordu. Hiçbir konuda sorun çıkarmıyor, ama haksızlık

olursa mutlaka müdahale ediyordu.

İçerde bir komün düzeni kurulmuştu. Gelen bütün gıdalar, ihtiyaç maddeleri, sigaralar vs. bir dolaba konur, oradan ortak kullanılırdı. Herkesin, günde bir paket Bafra istihkakı vardı. Ben sigaraya daha yeni başlamıştım; günde bir-iki tane içiyordum. Ortak dolapta Yeni Harman vardı. Nispeten daha kaliteli bir sigaraydı; belli zamanlarda ödül gibi dağıtılırdı.

Abime dedim ki; "Ben her gün bir paket Bafra içeceğime haftada bir gün Harman alayım. Hem komünün de kârına..."

Kızdı bana:

"Burada kurulu bir düzen var. Bunu bozma. İçeceksen iç, içmeyeceksen hiç içme" dedi.

Kiraz reçeli

Deniz abim, cezaevlerine gire çıka epey tecrübe biriktirmişti. Mutfakta tüp mü bitmiş; Deniz abim hemen bezler, sopalarla bahçeye çıkıyor, kutulardaki yağlı beze buluyor, bezi sopaya sarıyor, böylece uzun süre yanan bir ocak elde ediyordu. Bir seferinde o ateşin üzerinde kiraz reçeli yaptı.

"Abi kirazın reçeli olur mu?" dedim.

"Ne yapalım, vişne yok" dedi. Tattırdı bana. Güzeldi.

Eksik olan her şeyin ikamesini yaratmayı öğrenmişti.

Hayat doluydu

Bir de mavrası, şakalaşmaları meşhurdu. Arkadaş canlısıydı. Hayat doluydu. Hep gülüyor, herkese takılıyordu. Sadece siyasi mahkûmlarla değil, adi suçlularla da, kabadayılarla da, hatta gardiyanlarla da iyi bir diyalogu vardı. Onu seviyor, sayıyor, ama biraz da çekiniyorlardı.

Çay-sigara seansında ya kitap okunur ya bağlama çalınır ya türkü söylenirdi. Abimin sesi pek iyi değildi; onun için koroya katılmaz, söyleyenlere bırakırdı.

Sadece, "Ankara'nın taşına bak, gözlerimin yaşına bak" çalındığında marş gibi söylerdi onu...

Ziyaret günü babam geldi görüşe... Ben hep camın öbür tarafında babamın yanında olurdum; bu kez camın bu tarafından, abimin yanından gördüm babamı...

Fazla bir şey konuşmadık; "Bir ihtiyacınız var mı", "Para lazım mı", "Sınavların ne zaman" gibi sorular...

‘Defol git!’

Çok uzun kalmadım Bayrampaşa’da... 15 gün sonra, tahliye edilecekler arasında adım anons edildi. Herkes bağırıp alkışlamaya başladı. Ben Deniz abime dönüp “Ben buradan memnunum, gitmek istemiyorum” dedim. O zaman çok kızdı:

“Hadi defol git, kafamın tasını attırmadan topla eşyalarını” dedi.

Toplandım. Yolcu ederken herkes, “Gün doğdu hep uyandık” ve “Amerikan uşakları, iktidarın haydutları” marşlarını söyleyerek sloganlar atmaya başladı.

Hiç unutmam, en başta Cihan vardı; Deniz abim gerilerdeydi, duygusallaşmıştı.

Sarıldık.

Deniz abime sarılınca göğsüne gelirsiniz. Öylece sarılıp ayrıldık. Bir süre sonra da Bursa Cezaevi’ne nakledildi.

‘Biz ölmüş olacağız’

1970 Aralık’ı, pusular, saldırılar, yaralılar, kayıplarla geldi. Eğitilen komandolar, can almaya başlamıştı.

Fen Fakültesi’nde silahlı saldırı sonucu bir hafta içinde iki öğrenci yaşamını yitirdi. Arkadaşları, Mülkiye’de katafalk kurup ölülerinin başında nöbet tuttu. Yollara dökülüp sloganlar attılar, intikam yeminleri ettiler.

Deniz ve arkadaşları için bunların anlamı kalmamıştı.

“Söz bitti” diye düşünüyorlardı. Artık eylem zamanıydı. Şimdi Che Guevara’nın Latin Amerika’da yaptığı gibi bir öncü harekete ve gerilla savaşına ihtiyaç vardı. Bir kıvılcım yakmak için Hamdi Gezmiş o dönemi şöyle değerlendiriyor:

Bugünden bakınca, bir avuç gencin bu şekilde yola çıkması macera gibi gözüküyor. Ama Türkiye’nin geldiği şartlar, dönemin kıyımaya uğrayan gençliğini bu noktalara yöneltti. Demokratik mücadelede önlerine duvarlar örülmeseydi, belki de silahlı mücadele yöntemleri benimsenmezdi.

Bu gençler çok zeki insanlardı; daha eylemlere başlarken, sonlarının ne olacağını biliyorlardı. Abim o günlerde bir sohbetle “Darbeden sonra herkesin bir koğuşı olacak, ama bizim olmayacak; çünkü biz ölmüş olacağız” demişti.

Gerçekten bilerek ölüme gittiler. Bir kıvılcım yakmak, ileriye dönük bir ışık olmak için...

ABD elçiliğine kurşun

Yeni kurulan Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu (THKO), öldürülen gençlerin hesabını Amerika'dan sormaya karar verdi. Bu, ilk silahlı eylemleri olacaktı. Deniz ve 4 arkadaşı, Ankara'da Amerikan elçiliği önündeki nöbetçi kulübesine ateş açtı. Kurtuluş Savaşı sırasında Karakol teşkilatının emperyalist İngiliz polisine saldırışını örnek almışlardı. Amaçları öldürmek değil, uyarmak, korkutmaktı.

Polisler yaralandı. Şimdi şehri bir an önce terk etmeleri, kıra çıkmak için erzak, mühimmat ve para bulmaları gerekiyordu.

'Vur emri' geliyor!

Bir bankayı soymaya, daha doğrusu "el koymaya" karar verdiler. Bunun için de "yabancı sermaye ile işbirliği yapan" bir bankayı seçtiler.

"Demirci Mehmet Efe de, Bozdoğan'da bir bankadaki paraya el koymamış mıydı?"

Kaldı ki, bu parayı halk için kullanacaklardı. Aynı beşli, Emek'te bir banka şubesini basıp kasadaki 124 bin liraya "el koydular". Ancak olay gazetelere adi soygunculuk vakası gibi yansıdı. Kısa bir süre sonra da soygunu yapanların kimliği ortaya çıktı. Zaten baskın sırasında yüzlerini saklamamışlardı.

Bunun üzerine polise, "Vur emri" verildi. Deniz'lerin gerçek niyeti bilinmediğinden, banka soygunu sadece "gangster işi" sayıldığından, herkes şaşkına dönmüştü.

En çok da Gezmiş ailesi... Nasıl olur da Deniz gibi bir politik eylemci, banka soyardı?

Deniz Gemiye.e açık mektup

Opium Denis*

Öğün Deniz:
İz çoktanberi Türkiye radyolarında ve basında Banka soygunu ile ilgili haberleri büyük bir duşutü içinde takibedyorum.Kendi kendine bu soygun faili olup olmayacağını düşünüyorum ve bunun için çok ünc-
ciden vucamış gibi canlandıryorum havalinde??...

İçerik: Bu suçun faili olup alamıyacağımı düşünüyordum...
leri yeniden yaşamış gibi canlandırıyorum havalimde??...
Karlı bir Gubat sabahı ışıkta dünyaya gözlerini açtığın zaman ilk
lecin afloatmak olmuştun.Şimdi anlıyorum karşında canlı yaratık olarak ilk
defa bizi görüştüğün.İnsanları...ve içinden:ben bütün yaradıcı bu yaratıcı
yaratıklar arasındamı geçireceğim diye düşünürdün,aman için afloatadın..
insanlar...yani bütün istikbalini onların daha mutlu olmaları uğrunda
fedâ ettiğin insanlar..Canavarların en korkuncu olan bisler.Tamrının
bahçettiği seki ve yetenekleri zehirli birer hançer gibi hemcinslerinin
asay çekmesinde kullanan uygar canavarlar...
Neden böyle yaptın oğlum? şüphesiz kuzancı ile geçinen bir aile
Kendin böyle yaptın oğlum? şüphesiz kuzancı ile geçinen bir aile
Kendin böyle yaptın oğlum? şüphesiz kuzancı ile geçinen bir aile

Neden böyle yaptın oğlum? şükük kasancı ile geçinen bir aile
topluluğu içinde tutmuş kardeşim bir çorba bulurdun. Çiyosok bir
elbisen yeteneklerin vardı. Hem zaten sen hiç kendini değtirmiyen bir
geçektin. Kardeşlerine alınan bir giymi için kışkırtmış sevinirdin. Diğer
sen bir yaradılışın vardı, paraya hiç kıymet vermezdin. Hatta bir gün yap
maya tasarladığın bir iş konusunu sofrada konuşurken beni kinmiş ve
bölde demetin. Baba hayatta paraya değer vermiyen insan olarak seni
bilirdim.

Benimle anlaşamıyordun, benim görüşlerimi beyanmıyor, yarınki bu Türkiye'nin size ait olacağını söylüyordun. Seni tuhafılıkla itham ediyordun. İftan içi sana hak vermekle beraber artık iki ayta dünyanın insanları olduğunu kabul ediyorsun ve musıyordun.

Yordan.İftan içi senin hak vermekle bulur.
senleri öldürmüştü. Mabel ediyor ve susuyordun.
Bunun soru ki olaylar belli... sen kaderin giadiği yolda çok
bilgi adamlarla ilerliyordun.Benin hayat tecruben senin bu hisini ke-
neye yetmedi?İTİS vegini bitirmiş karun zamanında regit olmuştun ana be-
nim görüşümle henüz ilk gençlik çağının en hasas ve tehlikeli bir
döneminde idin.Benin sefkatin çevrenin hayret davanısı ile maddara
zelen tahribatı enermeye yetmiyordu.Balkarı sen Rİtine muhtaçtin.
Artık olaylar seni kötü niyetlilerin pengesine atmıttı.Cıkmana lakin
yoktu.Cıkarlarına nakte vurdun çevreler senin bütün çakış vollarını
tırmışlardı.Sana Ermeni denimler..sende ...ürer korven yürür denis
seçmişin.Sana soruydın.Anne tarafından deden.Balkan savaşında yaralanan ve istik-
line RFrancis olarak katılmış,kurtuluş savaşında yaralanan ve istik-
lali madalyası olan sarafli bir subaydır.Baba tarafından Deden cildi
meni ermenilikle itham eden sibi dilerin varolması için Sarıkamış Ma-
rubesinde moskof ordularına karşı savaşırken esir olmuş ve üç yıl
sibirya ermanlarında igence çekmiştir.Sen bilirmisin Cemal abulları
birinci dünya savaşında esirli şehit vermiş bir ailedir.Babanın üç
davası Erzurumun geri alınmasında Ermeniler Tarafından şehit edilmiştir
i-te sen bu biçim Ermenisin..

Senin için bütün bu olayları kolay diyaloga almak için varıyor diyorlar. Şimdi bulunan Şişli'de baktım şimdiye kadar Şişli'de bütün deralardan iyi bekiyi almışın. Zaten saç uzun, eteği uzun gençlerin devan ettiği yerlere uğramas geç varılarına kadar o'na kavrar gelirdin. Sana diğerden çok miktarda para alıyor dediler. Hani pasaport sahipleri sarflar içinde binlikleri sana gönderdi dediler. Bu ne tozet o'lum bu kadar bol parası olan banka soyarız?..

Bütün bunları yazarken içimden geçen şöyleydi: "Bu kadın edersin bu dünyayı sen değil, yalnız baba olanlar bilir.."

Satılıkla, vakıf-şukl, boylu, heaslı bir delikanlı idin. sen felakette
bişde senden neler betledik ,nasıl öldüde seni bu hale getirdik,suçta
itack için elimizden gelen her şeyi yaptık.Fazla Üniversitenin büyük
hocaları,Ann,baba bisler.Toplusun her kesini,politikacılar ,ve tüm
yönetim sorumluları... Anladık seni,anlamak istiois gelindi,gün-
lerimizde aktırı düştü.Her çıkış yapisinde kondi hesabınıza bir varar-
lanma yolu aradık senden...Hala böyle şefilmiyiz?...Pak bişin felaketi-
min üstünde kâşşeler kuramlarin afızları kulaklarında..Her öfrev-
ci kurulanmasında-Darısı diğerlerinin basını-diye domeg veren çok
muhterem usule uyran Banka soyguncusu bile şimdi ne parlık deveciler
hasırılar bilinmez...

Senin için casa evine girdi, çıktı dediler. bildiğin kadarıyla polis koydu. varlığı çıkardı. ama sende dururdu. polis seni 88'erken elini kaldırır basını korursan elbette emniyet mensubuna mukavemet eder ve cürresin içeri. Hatta bir defasında Emniyet mensuplarından birisinin basına kiremit parçası atmış yaralamıştın. Yarasında havatı tehlike vardır kavriyle bir rapor almış. iki gün burada Ankara Emniyet müdürlüğüne tayin. Ailme. göreve bağlamıştı. Sen gençlik teşkilatında otururken Kaldıraç Asansör bozulduğunda bulunan av tefe'i sana mal edilemiş ve bunun için 9 ay içeride kalmıştın. belkide öyledir sen cülerden iyimi bileceksin. hem ne diye sen ifade verirken arkadaşların dışarda "Surlardaki toplarda Denizindir" demişlerdi? hem ondanda "üçhelir'in."

İşte böyle oğlum...Üç yıldanberi vassatınımı sehreden, toplumu tedirgin eden bu olaylar sinirini bağladığı yerde çöktüler ve burdaki elem verici sonucu varması.Bunun için biras aplarıq,Se'den ve ihtiraslardan arınma,gençlik psikolojisinin genel kurallarına uygun bir politika yeterli idi...Böyle olmadı..

bir politika yeterli idi... Böyle imadı...
 Şimdi sen ve senin kader gıcığında cidden onbinlerce genç bu
 metotla birer toplum ve düzen düşmanı olup çıktınız. Ben bir Evlat
 kaybettim. Fakat toplum kendi geleceği üzerinde bir kumar partisi
 kaybetmektedir, korkunç bir imalıdır bu.. birün suçlu ayağa kalk...
 derlerse, senden bizim hepimiz ayağıdır???
 ...

derlerse, senden bight hepimiz avaytavya...
Suç ve caza teorilerinde Müslüman hakimleri, suç ve caza komarun,
da uygulanma zamanlar, tüm eğitimciler, yöneticiler, politikacılar..suça
itmek, suçlu yakalamak, suç tanıı etmek ve caza vermek kolaydır. -de
olan suçlu ıslahetmek, suçlu yöneltten nedenleri ortadan kaldırmak ve suç
yönelimleri anlamaktır. gayretlerini, güçlerini ilim ve irfanını
bu noktada birleştirin...Cezanın hele maddi cezanın ıslah niteliğini
gâdne eğitimci kabul etmemiştir.

Babam müfettiş olduğu için ona emanet bir daktilo vermişlerdi. O daktilo evde dururdu. Arada teftişe, tahkikata gittiği zaman onu da yanında götürür, rapor yazardı. Bir gün o daktiloyu önüne çekip doğrudan Deniz abime hitaben bir mektup yazdı.

Sonra da doğruca güvendiği gazeteye, Cumhuriyet'e götürüp Yazı İşleri Müdürü Oktay Kurtböke'ye teslim etti. Cumhuriyet de 18 Ocak 1971'de birinci sayfadan yayımladı. İronik ifadelerle dolu o mektupta bilge bir eğitimcinin, olup bitenlerden dolayı gençleri suçlayanlara karşı, hem kendine, hem topluma, hem devlete tuttuğu bir ayna vardır. Politikacılara hem "Gençleri anlayın" mesajı, hem de hukuk dersi verir.

Deniz için ‘Vur emri’ çıkınca babası, Cumhuriyet aracılığıyla mesaj yolladı:

“Oğlum Deniz, 12 Ocak’tan beri Türkiye radyolarında ve basında banka soygunu ile ilgili haberleri büyük bir üzüntü içinde takip ediyorum. Kendi kendime bu suçun faili olup olamayacağını düşünüyorum ve bunun için çok önceleri yeniden yaşamış gibi canlandırıyorum hayalimde.

Karlı bir şubat sabahı Ayaş'ta dünyaya gözlerini açtığın zaman ilk işin ağlamak olmuştı. Şimdi anlıyorum, karşında canlı yaratık olarak ilk defa bizi görmüştün; insanları...

Ve içinden, 'Ben bütün ömrümü bu nankör yaratıklar arasında mı geçireceğim' diye düşündün, onun için ağladın. İnsanlar... Yani bütün istikbalini onların daha mutlu olmaları uğrunda feda ettiğin insanlar... Canavarların en korkuncu olan bizler... Tanrı'nın bahşettiği zekâ ve yetenekleri zehirli birer hançer gibi hemcinslerinin azap çekmesinde kullanılan uygar canavarlar...

Neden böyle yaptın oğlum? Günlük kazancı ile geçinen bir aile topluluğu içinde, tuzuna haram karışmamış bir çorba bulurdun. Giyecek bir elbisen, yatacak bir yatağın vardı. Hem zaten sen hiç kendini düşünmeyen bir çocuktun. Kardeşlerine alınan bir giysi için kıskanmaz sevinirdin. Diğergâm bir yaradılışın vardı; paraya hiç kıymet vermezdin. Hatta bir gün yapmayı tasarladığım bir iş konusunu sofrada konuşurken beni kınamış ve şöyle demiştin: 'Baba, hayatta paraya değer vermeyen insan olarak seni bilirdim.'

Benimle anlaşılamıyordun. Benim görüşlerimi beğenmiyor, yarınki Türkiye'nin size ait olacağını söylüyordun. Beni tutuculukla itham ediyordun. İçten içe sana hak vermekle beraber, artık iki ayrı dünyanın insanları olduğumuzu kabul ediyor ve susuyordum.

Bundan sonraki olaylar belli... Sen kaderin çizdiği yolda hızlı adımlarla ilerliyordun. Benim hayat tecrübem, senin bu hızını kesmeye yetmedi. 18 yaşını bitirmiş, kanun nazarında reşit olmuştun, ama benim gözümde henüz ilk gençlik çağının en hassas ve tehlikeli bir döneminde idin. Benim şefkatim, çevrenin hoyrat davranışı ile meydana gelen tahribatı onarmaya yetmiyordu. (..)

Bütün bunları yazarken içimin kan ağladığını tahmin edersin. Bu duyguyu sen değil, yalnız baba olanlar bilir. Sağlıklı, yakışıklı, boylu poslu bir delikanlı idin. Sen gelecekte, biz de senden neler beklerdik. Nasıl oldu da seni bu hale getirdik? Suça itmek için elimizden gelen her şeyi yaptık. Başta üniversitenin büyük hocaları, ana, baba, bizler, toplumun her kesimi, politikacılar ve tüm yönetim sorumluları... Anlamadık seni; anlamak işimize gelmedi, çıkarlarımıza aykırı düştü! Her çıkış yapışında kendi hesabımıza bir yararlanma yolu aradık senden...

Hâlâ öyle değil miyiz? Bak bizim felaketimizin üstünde kâşâneler kuranların ağızları kulaklarında... Her öğrenci kurşunlanmasında, 'Darısı diğerlerinin başına' diye demeç veren çok muhterem usule uygun banka soyguncusu bile şimdi ne parlak demeçler hazırlar bilinmez.

Senin için 'Cezaevine girdi çıktı' dediler. Bildiğim kadarıyla polis koydu, yargıç çıkardı, ama sen de durmadın. Polis seni döverken elini kaldırır, başını korursan elbette emniyet mensubuna mukavemet eder ve girersin içeri. Hatta bir defasında emniyet mensuplarından birinin başına kiremit

parçası atmış, yaralamıştın. ‘Yarasında hayati tehlike vardır’ kaydıyla bir ay rapor almış, iki gün sonra da emniyet müdürlüğüne tayin edilmiş, göreve başlamıştı.

Sen gençlik teşkilatında otururken, Yıldız’da asansör boşluğunda bulunan av tüfeği sana mal edilmiş ve bunun için 9 ay içeride kalmıştın. Belki de öyledir, sen onlardan iyi mi bileceksin? Hem ne diye sen ifade verirken arkadaşların dışarıdan, ‘Surlardaki toplar da Deniz’indir’ demişlerdi? Ben ondan şüpheliyim!

İşte böyle oğlum... Üç yıldan beri yaşantımızı zehreden, toplumu tedirgin eden bu olaylar zinciri başladığı yerde çözülür ve bugünkü elem verici sonuca varmazdı. Bunun için biraz anlayış, sağduyu ve ihtiraslardan arınmış, gençlik psikolojisinin genel kurallarına uygun bir politika yeterli idi. Böyle olmadı.

Şimdi sen ve senin kader çizginde giden on binlerce genç bu metotla birer toplum ve düzen kırıgını olup çıktınız. Ben bir evlat kaybettim, fakat toplum kendi geleceği üzerinde bir kumar partisini kaybetmektedir.

Korkunç bir ihmaldir bu... Bir gün ‘Suçlu ayağa kalk’ derlerse, senden başka hepimiz ayaktayız!

Mektubumun sonundaki teklifimi iyi dinle: İçişleri Bakanlığı, Türkiye radyoları ile seni suçlu ilan etti. Ben evdeki yığın hukuk kitaplarına baktım, orada ‘kendisine suç isnat edilen kişi yargıç kararı ile suçlu sabit oluncaya kadar sanık sıfatını haizdir’ diyor, ama ben hukukçu olmadığım için belki de bildiri doğrudur, bilemem. Eğer sen bu suçun faili isen bulunduğun yerde adaletin hükmünü beklemeden kendini cezalandır. Eğer suçsuz isen çık, adalete teslim ol. Korkma, memlekette yargıçlar da var.”

Baban, Cemil Gezmiş

3. PLANLARIN KULLANILMASI İÇİNDEKİ
KURULUŞUN İÇİNE KİMLERİN GİRİŞİ
KURULUŞUN İÇİNE KİMLERİN GİRİŞİ
KURULUŞUN İÇİNE KİMLERİN GİRİŞİ

0000 00000000 000 000000
 00000000 00 000000 0000
 00000000 000 000000
 000000 000000 00000000

Parlâmenterlere zamlı maaş iptâl edildi

1. *Enigma*
 2. *Valdemar*
 3. *Enigma*
 4. *Enigma*
 5. *Enigma*
 6. *Enigma*
 7. *Enigma*
 8. *Enigma*
 9. *Enigma*
 10. *Enigma*
 11. *Enigma*
 12. *Enigma*
 13. *Enigma*
 14. *Enigma*
 15. *Enigma*
 16. *Enigma*
 17. *Enigma*
 18. *Enigma*
 19. *Enigma*
 20. *Enigma*
 21. *Enigma*
 22. *Enigma*
 23. *Enigma*
 24. *Enigma*
 25. *Enigma*
 26. *Enigma*
 27. *Enigma*
 28. *Enigma*
 29. *Enigma*
 30. *Enigma*
 31. *Enigma*
 32. *Enigma*
 33. *Enigma*
 34. *Enigma*
 35. *Enigma*
 36. *Enigma*
 37. *Enigma*
 38. *Enigma*
 39. *Enigma*
 40. *Enigma*
 41. *Enigma*
 42. *Enigma*
 43. *Enigma*
 44. *Enigma*
 45. *Enigma*
 46. *Enigma*
 47. *Enigma*
 48. *Enigma*
 49. *Enigma*
 50. *Enigma*
 51. *Enigma*
 52. *Enigma*
 53. *Enigma*
 54. *Enigma*
 55. *Enigma*
 56. *Enigma*
 57. *Enigma*
 58. *Enigma*
 59. *Enigma*
 60. *Enigma*
 61. *Enigma*
 62. *Enigma*
 63. *Enigma*
 64. *Enigma*
 65. *Enigma*
 66. *Enigma*
 67. *Enigma*
 68. *Enigma*
 69. *Enigma*
 70. *Enigma*
 71. *Enigma*
 72. *Enigma*
 73. *Enigma*
 74. *Enigma*
 75. *Enigma*
 76. *Enigma*
 77. *Enigma*
 78. *Enigma*
 79. *Enigma*
 80. *Enigma*
 81. *Enigma*
 82. *Enigma*
 83. *Enigma*
 84. *Enigma*
 85. *Enigma*
 86. *Enigma*
 87. *Enigma*
 88. *Enigma*
 89. *Enigma*
 90. *Enigma*
 91. *Enigma*
 92. *Enigma*
 93. *Enigma*
 94. *Enigma*
 95. *Enigma*
 96. *Enigma*
 97. *Enigma*
 98. *Enigma*
 99. *Enigma*
 100. *Enigma*

1. *...*
 2. *...*
 3. *...*
 4. *...*
 5. *...*
 6. *...*
 7. *...*
 8. *...*
 9. *...*
 10. *...*
 11. *...*
 12. *...*
 13. *...*
 14. *...*
 15. *...*
 16. *...*
 17. *...*
 18. *...*
 19. *...*
 20. *...*
 21. *...*
 22. *...*
 23. *...*
 24. *...*
 25. *...*
 26. *...*
 27. *...*
 28. *...*
 29. *...*
 30. *...*
 31. *...*
 32. *...*
 33. *...*
 34. *...*
 35. *...*
 36. *...*
 37. *...*
 38. *...*
 39. *...*
 40. *...*
 41. *...*
 42. *...*
 43. *...*
 44. *...*
 45. *...*
 46. *...*
 47. *...*
 48. *...*
 49. *...*
 50. *...*
 51. *...*
 52. *...*
 53. *...*
 54. *...*
 55. *...*
 56. *...*
 57. *...*
 58. *...*
 59. *...*
 60. *...*
 61. *...*
 62. *...*
 63. *...*
 64. *...*
 65. *...*
 66. *...*
 67. *...*
 68. *...*
 69. *...*
 70. *...*
 71. *...*
 72. *...*
 73. *...*
 74. *...*
 75. *...*
 76. *...*
 77. *...*
 78. *...*
 79. *...*
 80. *...*
 81. *...*
 82. *...*
 83. *...*
 84. *...*
 85. *...*
 86. *...*
 87. *...*
 88. *...*
 89. *...*
 90. *...*
 91. *...*
 92. *...*
 93. *...*
 94. *...*
 95. *...*
 96. *...*
 97. *...*
 98. *...*
 99. *...*
 100. *...*

648 SUN
ALENIN
AYLIK
GELIRI
100 LIRA

STANLEY KAPLAN STANLEY KAPLAN

“Bu korumalar
gayri
iktisadi
devlet
tesvikatleri
haline
getirildi.”

2 gençlik grubu
arasında silâhlı
çatışma oldu

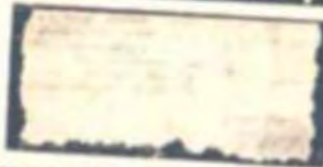
protektio
protekti
protektiva
protektivo

Ceplanan
26 SBF'li
rapor ald

Polizei gehen
2 Agenten
die Kontrolle

493 bin mermi ele geçirildi

DENİZ GEZMiŞ'ten babasına mektup

"Hükümet, işini bırakmış bizim ile uğraşiyor.."

PETRYE VE
KACANDA YOMI
KURUGU
OLYLAND

18 Indigo Kame
Kame white
Kame blue
Kame green

Yaptıklarının referansının bizzat kendisi olduğunu hatırlattı babasına... Kişisel menfaat için değil, inandıkları dava için yaptıklarını da yazdı. Mektubu gazeteye Hüseyin İnan götürdü.

Bu mektup da 29 Ocak 1971 tarihli Cumhuriyet'te yayımlandı. Bu mektubu okuduktan ve yakalananlara yapılan işkenceleri gördükten sonra Cemil Gezmiş, "Teslim ol" çağrısından vazgeçecek, oğluna ve arkadaşlarına, "Sakin teslim olmayın" diye haber gönderecekti.

İşte o mektup:

'Ya vatan, ya ölüm'

*"Baba,
Sana her zaman müteşekkirim. Çünkü Kemalist düşünceyle yetiştirdin beni... Küçüklüğümden beri evde devamlı Kurtuluş Savaşı anılarıyla büyüdüm. Ve o zamandan beri yabancılardan nefret ettim. Baba, biz Türkiye'nin ikinci kurtuluş savaşçılarıyız. Elbette ki hapse atılacağız, kurşunlanacağız da... Tıpkı birinci Kurtuluş Savaşı'nda olduğu gibi... Ama bu toprakları yabancılara bırakmayacağız. Ve bir gün mutlaka yeneceğiz onları..."*

Düşün baba, bugün hükümet işini gücünü bırakmış bizimle uğraşıyor. Çünkü bizden başka gerçek muhalefet kalmamış durumda... Ve hepsi Kemalist çizgiden sapmış durumdadırlar. Biz çoktan onları tarihin çöplüğüne atmış durumdayız.

Baba, Mektubuma son verirken seni, annemi, Bora'yı, Hamdi'yi devrimciliğimin olanca ateşiyle kucaklarım.

Ya vatan ya ölüm!"

Deniz Gezmiş

İlhan Selçuk, 19 Ocak 1971- Cumhuriyet

Deniz;

Birkaç gündür beri gazetelerde boy hedefi gibi dizili resimlerini görüyorum. İddialara bakılırsa Ankara'da bir bankayı arkadaşlarıyla birlikte soymuşsun. 124 bin lirayı alıp kaçmışsın. Hakkında 'Vur' emri çıkmış. Binlerce polis peşinde imiş. Ben bu satırları pazartesi sabahı yazıyorum. Salı sabahı yayımlanacak. Kim bilir? Aradan geçen zaman içinde belki teslim olacaksın, belki yakalanacaksın ve belki de öldürüleceksin. Seni tanıdığım için kaygılı gözlerle her sabah gazeteyi açıyorum. İçimde bir kuşkuyla 'Acaba Deniz bu işi yaptı mı?' diyorum.

Senin sonuna kadar ülkücü bir genç olduğundan en küçük bir tereddüdüm yok. Ne var ki, bazen ülkücülük insana dengesini kaybettirir; olmadık işler yaptırır. Toplumun bozuk düzenine duyulan büyük tepkinin genç kişilikleri kanun dışı eylemlere itelediği çok görülür. Salt okumuşlarda değil, halk arasında haksız düzene başkaldırıp dağa çıkanlara çok rastlanmıştır. Bütün bunları düşündükçe: 'Deniz bir yanlış

yola mı saptı?’ sorusunu kafamdan silkip atamıyorum.

Oysa polis tertibinin işaretleri de apaçık ortada... Senin son üç yılın iki senesini içeride geçirdiğini biliyorum. 23 yaşındasın henüz... Heyecanlarını frenlemeye de alışık değilsin. Aşırı duyarlı bir insansın. Bütün bunlar üst üste birikince aklıma ister istemez bir soru takılıyor: ‘Acaba?’

Ve iktidar, bu acabaların üstüne, üniversite gençliği aleyhine bir propagandayı bina etmek olanağını buluyor. İçişleri Bakanı, radyolardan senin suçlu olduğunu ilan ettiriyor. Anlaşılan senin kişiliğinde bütün üniversite gençliğini mahkûm etmek hevesine kapılmıştır. Oysa biliyorum ki sen, kendi menfaatin için banka soymazsın. O kadar akılsız olacağını hiç tahmin etmem.

Tez vakitte bu güç durumdan kurtulman dileğiyle...

‘Bağımsızlık uğruna al kanlara boyandık’

İlk duruşmaya sloganlar ve marşlarla girdiler Kapıdaki askerlerden yumruk ve dipçik yediler.

THKO'luların yargılanması, 16 Temmuz 1971 günü, Ankara Mamak Cezaevi'nde başladı.

Günlerdir bu duruşmaya hazırlanıyorlardı. Mahkemede dimdik duracaklar, savunmalarıyla bir karşı iddianame yazacaklardı.

Altındağ'da 1 No'lu sıkıyönetim mahkemesine çevrilen Askeri Veteriner Okulu binasına bu kararlılıkla geldiler.

İkişer ikişer birbirlerine kelepçeli haldeydiler.

Kapıda “**Gündoğdu hep uyandık/ siperlere dayandık**” diye haykırarak, sloganlar atarak girdiler.

Görevli askerler, susturmak için yumruk ve dipçiklerle sanıklara girişti.

Deniz, yüzüne bir yumruk yedi, bir sanığın başı yarıldı. Gerilim had safhadaydı. Duruşma başlayınca yargıç usulen “**Mahkemeye itimadınız var mı**” diye sordu.

Deniz, “**Kapısında dipçikle kafa yarılan bir mahkemeye nasıl itimat edelim**” diye yanıtladı.

Ama ne olursa olsun savunmasını yapacak, inandığını sanık kürsüsünden haykırarak ve tarih huzurunda kendisini yargılayanları yargılayacaktı.

Orada söyleyeceklerinin, yıllar sonra okuyanların kendilerini daha iyi anlamalarını sağlayacağını, gelecek kuşaklara umut taşıyacağını biliyordu.

Bugün, 2014'te bile...

DENİZ'İN MAHKEMEDEKİ İFADESİNDEN: 'Mustafa Kemal sağ olsa çok şaşırırdı'

"Bu iddianamede 3 suç unsuru ileri sürülüyor:

1. Varlığımızı Türkiye'nin bağımsızlığına armağan etmiş olmak.
2. Kanuni ve legal bir örgütün üyesi olmak.
3. Marksist-Leninist düzen kurmak istemek.

Ayrıca iddianamede Türkiye halkının birtakım etnik gruplardan teşekkül ettiği iddialarını bizim ortaya attığımız ithamı mevcuttur. Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi kararında ve Misak-ı Milli'de şu vardır:

Misak-ı Milli sınırları içinde iki kardeş kavim, Türk ve Kürt kavmi yaşamaktadır. Birinci TBMM kararı böyledir. Bölücülük olarak kabul edildiği takdirde, B irinci TBMM'yi ve Mustafa Kemal'i de bölücü olarak kabul etmek gerekir. Bu iki kardeş unsur, Birinci Kurtuluş Savaşı'nı müştereken başarmışlardır. Güney cephesinde omuz omuza savaşmışlardır. Bu ikisine birden biz 'Türkiye halkı' diyoruz ve bu iki kardeş unsur, ikinci bağımsızlık savaşını da müştereken başaracaklardır.

Asıl bölücüler, bu gerçeği kabul etmeyenlerdir. Ayrıca memleketin huzurunu bizim bozduğumuz iddia ediliyor. Memleketin huzurunu kimlerin bozduğu ortadadır. Kimler 30 milyon çalmıştır?

Kimler devlet hazinesini kardeşlerine peşkeş çekmiştir? Anayasayı uygulamamıştır? Bunlar ortada iken, bilinirken, bunlardan bahsetmeyip memleketin huzurunu bozduğumuz iddiaları değersiz ve mesnetsizdir.

Bizim kişi güvenliğini, mülkiyet hakkını, egemenlik ilkelerini, milli bütünlüğü bozmak için harekete geçtiğimiz iddiaları vardır. Kişi güvenliğini ihlal edenler kimlerdir? Bunu evvela tespit etmek gerekir. Karakollarda işkence gören, meydanlarda kurşunlanan, bakanların emri ile hapishanelere atılan bizler olduk. Buna rağmen kişi güvenliğini bozan olmakla itham ediliyoruz. Asıl kişi güvenliğini bozanlar ise serbestçe meydanlarda dolaşmaktadır.

Ayrıca milli bütünlüğe karşı çıkmakla da suçlanıyoruz.

101 tane Amerikan üssünün bulunduğu ülkede, 35 milyon metrekare vatan toprağı işgal altında iken, bizim milli bütünlüğü bozmak istemekle itham edilmemiz, gülünç olmaktadır.

Mustafa Kemal sağ olsaydı çok şaşırdı.

Ben şunu iddia ediyorum ki, hareketimiz tamamen anayasal bir harekettir. Anayasanın başlangıç ilkesinde belirtilen 'ulusun zulme karşı direnme hakkı'nı kullandık.

Bu sebeple haklı olduğumuza inanıyorum. Türkiye'nin bağımsızlığından başka bir şey istemedim. Ve bu sebeple Amerikan emperyalizmine ve işbirlikçilerine karşı mücadele verdik.

Varlığımızı hiçbir karşılık beklemeden Türkiye halklarına armağan ettik.

Bu sebeple ölümden korkmuyor, çekinmiyoruz. Onu ancak işbirlikçiler düşünsün. Ve ancak onlar, kendi canlarının telaşına düşsün.

Ve ben, 24 yaşımdayken kendimi Türkiye'nin bağımsızlığına armağan etmekten onur duyuyorum. Bağımsızlık düşüncesini mezara kadar götüreceğiz."

2 ay 23 günde gelen idam kararı

Deniz'lerin, anayasayı değiştirmeye teşebbüsten yargılandığı Ağustos 1971'de Meclis, 1961 Anayasası'nın getirdiği özgürlükleri kökünden budayan bir değişikliğe imza attı.

Mahkemenin tavrı sertleşti. Gidişat belli oldu. Sanıkların savunma için istedikleri 1 ay, 18 güne indirildi.

Tavrını sertleştiren mahkeme heyeti 30 Ağustos'ta terfi ettirildi. Savunmaya başladıkları gün, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı, **“Macera heveslisi bu suçluların bir an evvel cezalandırılabilirmeleri gayretindeyiz”** diye açıklama yaptı.

Mahkemenin, emir komuta zinciri altında çalıştığını kanıtlayan, aklın almayacağı bir açıklamaydı.

Ama Deniz ve arkadaşları, bu gerçeğin de, işin nereye gittiğinin de farkındalardı.

Bütün dava, toplam 2 ay 23 günde bitti. Ve son duruşmada kalemler kırıldı:

“18 idam!”

Deniz'in karara tepkisi, yanındaki Yusuf'a dönüp gülümsemek ve Kahrolsun faşizm” diye haykırmak oldu. **6 gün sonra da babasına şu mektubu yazdı:**

15 Ekim-1971
Mamak- Ankara

*Baba,
Sana sık sık mektup yazacağıma söz vermiştim. Sözümü tutuyorum. Aslında sen mektup yazmada ne kadar tembel olduğumu iyi bilirsin. Ama bu da soyaçekimle ilgili. Çünkü sende de var aynı tembellik...*

Akşam radyoda avukatlarımızın hakkında dava açıldığını duydum ve güldüm. Baştakiler ne yapacaklarını şaşırdılar.

Ellerinden gelse okuma yazma bilen herkesi tutuklayacaklar. Bildiğin gibi şimdi hücrede kalıyorum. Vaktimi bol bol kitap okumayla geçiriyorum. Okumaya doymak olmuyor. Ölene kadar doymayacağım.

man moralimizi bozmadık ki...

Ben gelecekte her zaman umut
kuyum. Tarihin çarkları bizden yana
dönüyor. Kaldı ki biz halkın umutuyuz.
Şimdilik bu kadar.

D. Gezmiş

İdamı fazla düşündüğüm yok. Daha evvel de söylediğim gibi dünyaya
kazık çakmadım ya... Fazla yaşamak değil önemli olan, ağaçlar da
yaşıyor. Ben şimdiye kadar yaptıklarımın pişman değilim.

Elimde olsa tekrarlardım onları...

Buradaki arkadaşlarımdan hepsinin morali yerinde... Aslında hiçbir zaman
moralimizi bozmadık ki... Ben gelecekte her zaman umutluyum. Tarihin
çarkları bizden yana dönüyor.

Kaldı ki biz halkın umuduyuz.

Şimdilik bu kadar...

İmza: Deniz Gezmiş

‘Asyalı olmaktan onur duyuyorum’

22 Ekim 1971
Mamak- Ankara

*Baba,
Bildğin gibi burada yaşamımız yeknesak devam ediyor. Mamak
cephesinde yeni bir şey yok. Ben kitap okumaya devam ediyorum. Şu
anda elimde yalnız edebiyata ait kitaplar olduğundan onlarla
yetiniyorum. Dostoyevski'nin kitaplarını bitirdim.*

*Şimdi Balzac'tan okumaya başlayacağım. Çoğunu daha evvel
okumuştum, ama yine rahatça, canım sıkılmadan okuyorum. Hele
Dostoyevski!*

Yaşadığı toplumun kesitini vermiş romanlarında... Tolstoy'un mujikleri (köylüleri) varsa onun da bir türlü iki yakaları bir araya gelmeyen şehirli küçük burjuvaları var. Onları o kadar canlı anlatmış ki insan görür gibi oluyor. Sana İngiliz, Alman, İtalyan, İspanyol edebiyatı desem aklına her birinden bir isim gelecek. Örneğin Shakespeare, Goethe, Dante, Cervantes...

Ama Fransız ve Rus edebiyatı olunca durum değişir. Bir sürü isim gelir aklına... Her biri birbirinden büyük... Aynı durum İran edebiyatı için de geçerli: Ömer Hayyam, Gazali yahut Şirazlı Sadi...

Hangisini ele alırsan al, her biri de büyük sanatçı... Hele Ö. Hayyam'ı yaşadığı çağda ele alırsan ve o dönemdeki Avrupa'ya kıyaslarsan ayrı bir durum ortaya çıkıyor. Hayyam'a gösterilen toleransın aksine Avrupa'daki engizisyon işkenceleri o kadar şaşırtıcı ki... Onun yazdıklarının yüzde birini söyleseydi o çağda bir Avrupalı, sonu ölüm olurdu; hem de işkenceyle...

Bunları neden söylüyorum? Batı taklitçisi sözde aydınların aksine Asyalı olmaktan onur duyduğum için...

Neyse şimdilik hoşça kal.

İmza: Deniz Gezmiş

10 Ocak - 1982

Manisa - Ankara

Baba

Geçen hafta jüriyanda seçildiğim jüri
gönderdiğim Töletoy'un "sancu ve kare" eline
geçti. Hemer o gece rahatlıkla biterdim.
Diğer kütüphanelerde elime geçince çok iyi ola-
cak. Olamazmış ki bin yapt.

Buğün radyodan aktarılan yarıyılın benim
yurtum ve Hırcın'ın ölümlerine bakıldık.
Bu harar. Öğrendim. Biraz yavaş. Bu hara-
rı bekliyordum. Bu nedenle bir değişiklik
oldu. Harara içinde fazla hareket ettiğini
duydum. Çünkü bekliyordum. Benim
metamorfizi beklemeyenim. Umur ederim.

Benim seçilişim ve maraton yarışı. Ben-
den hiçbir sonuçlanmadı. Kuvvet benim Töle-
toy'un başınımsı. Töletoy'un karanlığından
en ufak bir ışıkla yavaş. Harara sen
Maratona Kemal ölümünde yavaş. Başınımsı
liğin ve öldüğünü gördün. Dolayısıyla

‘Sen Mustafa Kemal döneminde yaşayıp bağımsızlığın ne olduğunu gördün. Bağımsızlık uğruna ölmenin anlamını kavrayacağına inanıyorum’

Dışarıda, Türkiye’de, dünyada, idamların durdurulması için kampanyalar, eylemler düzenlenir, Meclis’te, Senato’da tartışmalı oylamalar yapılırken Deniz hücresinde, edebi eserler ve ekonomi politik konulu kitaplar okuyordu.

Henüz 25 yaşındaydı. Ömrünün 3 yıla yakın bir bölümü, cezaevinde geçmişti. 30 Ekim tarihinde babasına yolladığı mektupta, “Cezaevinin faydası oldu bana, bol bol kitap okuma fırsatı buldum” diye yazdı:

“Hukuk öğrenimimi cezaevinde tamamladım. Diğer toplum bilimlerini bol bol inceleme fırsatı buldum. Ama yine de çok şey var üzerinde inceleme yapılacak. Ölüme mahkûm olmasaydım bu sefer fizik ve matematik üzerine çalışmayı düşünüyordum. Ama olmadı. Neyse, şimdilik elimdekilerle yetiniyorum.”

Son yılbaşına, hücresinde okuyarak girdi.

10 Ocak 1972’de Yargıtay, idam kararlarını onayladı.

Deniz, o gün, babasına şu mektubu yazdı:

10 Ocak - 1972
Mamak - Ankara

Baba,
Geçen hafta görüşmede söylediğim gibi gönderdiğin Tolstoy’un “Savaş ve Barış”ı elime geçti. Hemen o gece sabahlayıp bitirdim. Diğer bölümleri de elime geçince çok iyi olacak. Olağanüstü bir yapıt...

Bugün radyodan Askeri Yargıtay’ın benim, Yusuf’un ve Hüseyin’in ölümümüz hakkındaki kararı öğrendim. Aşağı yukarı bu kararı bekliyordum. Bu nedenden bir değişiklik olmadı. Karara senin de fazla hayret ettiğini zannetmem. Çünkü belliydi durum. Senin metanetini bozmayacağını umut ederim.

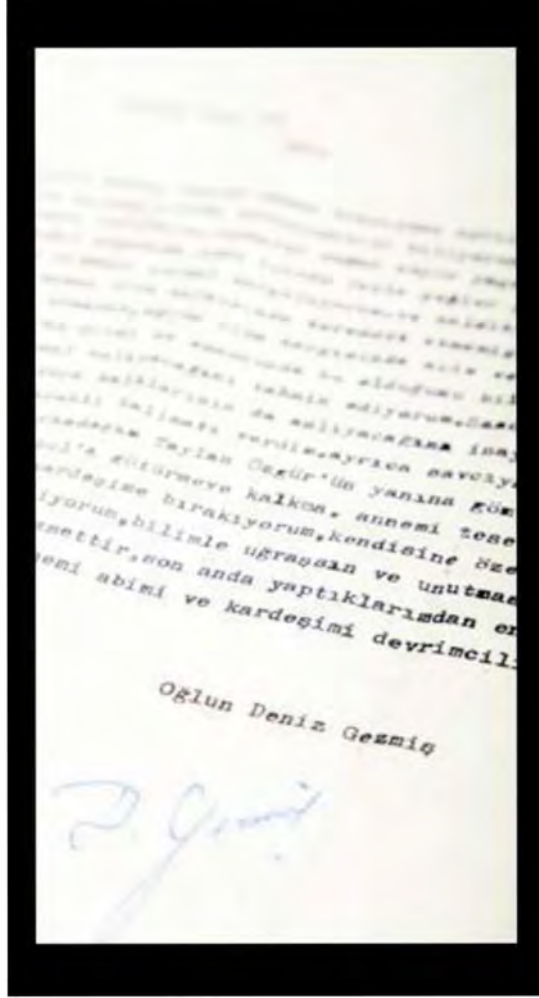
Benim sağlığım ve moralim yerinde. Bundan hiçbir endişen olmasın. Nasıl benim Türkiye'nin bağımsızlığını tekrar kazanacağından en ufak bir şüphem yoksa... Ayrıca sen Mustafa Kemal döneminde yaşayıp bağımsızlığın ne olduğunu gördün. Dolayısıyla bağımsızlık uğruna ölmenin anlamını kavrayacağına inanıyorum.

Anamı teselli etmeyi unutmayacağını biliyorum. Sen de kendine iyi bak. Anama ve kardeşlerime selamlar.

Oğlun Deniz Gezmiş

Deniz Gezmiş'in ilk kez ortaya çıkan şiiri

Deniz'in eşyaları infazından sonra siyah bir torbanın içinde babasına teslim edildi.

6/5/1972

Merkez Cezaevi

Baba,

Mektup elinize geçmiş olduğu zaman aranızdan ayrılmış bulunuyorum. Ben ne kadar üzülmemin dersem yine de üzüleceğinizi biliyorum. Fakat bu durumu metanetle karşılamamı istiyorum. İnsanlar doğar, büyür, yaşar, ölürler, önemli olan çok yaşamak değil yaşadığı süre içinde fazla şeyler yapabilmektir.

Bu nedenle ben erken gitmeyi normal karşılıyorum ve kaldı ki benden evvel giden arkadaşlarım hiçbir zaman ölüm karşısında tereddüt etmemişlerdir. Benim de düşmeyeceğimden şüphen olmasın. Oğlun ölüm karşısında âciz ve çaresiz kalmış değildir, o bu yola bilerek girdi ve sonunun da bu olduğunu biliyordu. Seninle düşüncelerimiz ayrı ama beni anlayacağını tahmin ediyorum.

Sadece senin değil Türkiye’de yaşayan Kürt ve Türk halklarının da anlayacağına inanıyorum.

Cenazem için avukatlarıma gerekli talimatı verdim. Ayrıca savcıya da bildireceğim, Ankara’da 1969’da ölen arkadaşım Taylan Özgür’ün yanına gömülmek istiyorum. Onun için cenazemi İstanbul’a götürmeye kalkma.

Annemi teselli etmek sana düşüyor, kitaplarımı küçük kardeşime bırakıyorum, kendisine özellikle tembih et, onun bilim adamı olmasını istiyorum; bilimle uğraşsın ve unutmasın ki bilimle uğraşmak da bir yerde insanlığa hizmettir. Son anda yaptıklarımdan en ufak bir pişmanlık duymadığımı belirtir, seni, annemi, abimi, ve kardeşimi devrimciliğimin olanca ateşi ile kucaklarım.

Oğlun Deniz Gezmiş

Deniz, darağacına dimdik gitti; ya sonra?

**6 Mayıs sabahı...
İnfazlardan sonra...**

Deniz’in 6 Mayıs 1972’nin ilk saatlerinde son mektubunu yazdırdıktan sonra ölüme nasıl gittiğini hemen herkes biliyor:

Katillerinin yüzüne baka baka, dimdik yürüdü darağacına...

Lakin sonrası pek bilinmiyor.

İnfazlar, o sabah 3.5'ta tamamlandı. Sokağa çıkma yasağı bitmemişti. Ankara Savcısı, infazları izleyen avukatlar, Halit Çelenk ve Mükerrer Erdoğan'ı, Çelenk'lerin Beşevler'deki evine bıraktı.

Onlar, acılarını yüreklerine gömüp infazın ayrıntılarını ve Deniz'lerin tutanağa kaydedilmeyen son sözlerini not ettiler.

Halit Çelenk'in kızı Serpil, bunları daktiloya döktü.

Notlar bittiğinde biri balkona, diğeri yatak odasına gitti; acılarıyla baş başa kaldılar.

Cemil Bey öğreniyor

O arada cenazeler, Yenimahalle'deki Karşıyaka Mezarlığı'na doğru yola çıkarıldı. Bir polis ekibi babaları haberdar etme işini üstlenmişti.

Sabah 04.30'da ilkin Yusuf'un kız kardeşinin kapısını çaldılar. Yusuf'un babası Beşir Aslan oradaydı. Kapıdaki polis, "Başınız sağ olsun" dedi.

Zaten bunu bekliyordı.

"Hazırlanalım, çıkalım" dedi Beşir Aslan...

Giyindi. Damadıyla birlikte çıktı evden...

Polislerle birlikte, Cemil ve Bora Gezmiş'i almaya Konfor Palas'a gittiler. Gezmişler, 41 numaralı odada hazır bekliyordu.

Cemil Gezmiş, gözyaşlarını silerek indi aşağıya...

İki baba sarılıp ağlaştı. Serpiştiren bir Ankara yağmuru altında, Yenimahalle Mezarlığı'na doğru yola çıktılar.

Gün, ışımaya başlamıştı. 5 kişiye 500 polis Mezarlık polis kaynıyordu.

Deniz'le Yusuf'un babaları, mezarlık müdürünün odasına girdi. Ankara Emniyet Müdürü de oradaydı. Cemil Gezmiş: "Cenazeyi bana teslim edin, İstanbul'a götüreceğim" dedi.

"Olmaz" dediler.

Zaten acılıydı Gezmiş...

Çıkıştı: "Nasıl olmaz? İnfaz Kanunu 'İdam edildikten sonra cenaze ailesine teslim edilir' diyor. Bana teslim etmeye mecbursunuz."

Sonunda sivil polisler razı oldu. Cemil Bey, oğlu Bora'ya "Git bir minibüs tut getir; alıp götürelim İstanbul'a" dedi.

O ara Hüseyin'in babası Hıdır Bey de geldi.

5 kişi oldular; etrafta 500 polis vardı. Yusuf'un babası Cemil Bey'e, "Deniz'i götürüyorsunuz. Çocukları birbirinden ayırıyorsunuz. Gel vazgeç" dedi.

Henüz Cemil Bey'in Deniz'in son mektubundan da, "Bizi Taylan'ın yanına gömün" vasiyetinden de haberi yoktu.

Yusuf'un babasının teklifi üzerine "Peki" dedi.

'Mezarda komite mi kuracaklar'

Gidip mezar yerlerine baktılar: Aralarında üçer tane boşluk bırakılmış halde kazılmış üç mezar vardı.

Öfkelendi Cemil Bey: "Yahu bunlar öldükten sonra, bir araya gelip komite mi kuracaklar? Nedir bu korkunuz" dedi.

"Emir böyle..." dediler.

"Allah belanızı versin!" diye beddua etti.

Gasilhaneye gitti. Deniz yıkanırken üstüne bez çekmişlerdi. Yüzünü açtı, baktı. Hâlâ sıcaktı.

3 baba, hıçkırığa hıçkırığa ağlaya ağlaya, çocuklarını taşıdılar. Kimse yardım etmedi.

İmam istediler; "İmam gelmeyi reddediyor" cevabını aldılar.

Cemil Bey, "Ben kıldırırım o zaman" dedi.

Telaşla imam getirildi.

"Aptesti olan varsa geçsin arkamıza" dediler. Kimse gelmedi. 5'i cenaze namazını kıldı. Oğullarını, aralarında üçer mezar koymak suretiyle defnettiler. Ve mezarlığı terk ettiler.

HAMDİ GEZMİŞ ANLATIYOR: O sırada İstanbul'da

"5 Mayıs Cuma günü yine okula gitmişti annem... Sabahçıydı. Sıkıyönetim vardı. İzin almak kolay değildi. Okulda müdürü, "Siz gidin hocam" demiş; izin vermişler.

5'ini 6'sına bağlayan gece evde baş başaydık. Oturduk radyonun başına bekledik sabaha kadar...

Belki TRT vermez diye bir yandan Moskova Radyosu'nun Türkçe yayını dinliyordum. Yok. Haber yok.

Uzanmıştık, arada dalıyorduk; sonradan söyledi annem, infazın yapıldığı saatlerde, gece 2 civarında sıçrayarak uyanmış. 'Bir an içimden bir şeyler koptu' diye anlattı.

Sabah oldu. 7 ajansında ilk haber olarak verdi:

'Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan bu sabaha karşı idam edildiler.'

Annem arka odadaydı.

'Anne bak, haberlerde bir şey diyor' dedim. Duydu, feryadı kopardı. Yere attı kendini, bağırmaya başladı.

'Gitti oğlum, Deniz'im' diye ağlıyordu.

Korkunç bir üzüntüydü. Teselli etmeye çalıştım, ama ben de ağlıyordum.

Ağlaştık ana oğul...

Sonra akrabalar yetişti. Acıyı paylaştı.

O zamanlar cumartesileri yarım gün olurdu. Annem o haldeyken Nural Yengemi okula yolladı; o gün gelemeyeceğini bildirdi.

Akşam babamla Bora abim otobüsle geldiler. Kalabalık dağılınca aile baş başa kaldık.

Bir müddet konuşmadık, sadece ağladık.

Sonra gece, sakinleşince anlattılar.

Annem, 'Gördün mü çocuğumu' diye sordu.

'Gördüm, sarıldım' dedi babam...

'Nasıldı?'

'Boynunda bir morarmışlık vardı. İp izi...'

Günlerce ağladı annem; günlerce ağladı."

DENİZ'DEN KALANLAR

Defterden çıkan şiir

Deniz'e ait eşyalar, infazdan sonra, siyah bir torba içinde babasına teslim edildi.

Torbada 31 kalem malzeme vardı: **Yeni açılmış Birinci sigarası... İki tükenmez kalem.. Askılı atlet, fanila ve yün başlık... Kahverengi ceket ve pantolon... Haki renk bir yün gömlek... Füme terilen pantolon... Kendi yeşil, yakası beyaz, fermuarlı kazak... Bir küçük, bir büyük İngilizce lügat... Türkçe-Almanca sözlük... Brecht, Ahmet Arif, Memet Fuat'ın kitapları Babasından gelen mektuplar... Bir cep aynası, bir cep defteri...**

Ve cep defterinin kapak arkasına kendi el yazısıyla karaladığı, kimi satırlarını çizdiği bir şiir:

***“Yenilmişsem
Elim kolum bağlı
Boynumda yağlı ip
Gelip dayanmışsam
darağacına
Dudaklarımda yarın
Gözlerim yarınlarda
Unutmak mı gerek seni?
Kapılar kapalı
Tutulmuşsa gece***

**kapkara yollar
Sıcacık bir sevgi
sunmayacak mıyım
insanlara?
Bakmayacak mıyım yarınlara
Seslenmeyecek miyim
insanlara?"**

HAMDİ GEZMİŞ

40 yıllık bir vasiyetin peşinde

“Deniz Abim, son mektubunda ‘Kardeşimin bilim adamı olmasını istiyorum. Bilimle uğraşsın’ diyordu. Bu sözler, aslında benim üzerimden gençliğe verilen

bir mesajdı. Deniz Abim, günün şartları altında silahlı mücadele pratiğini benimsemesine rağmen, hiçbir zaman bilimden umudunu kesmedi. Dolayısıyla bilime vurgu yapması şaşırtıcı değildi.

Bana bilim adamlığını telkin etmesi ise benim de kendisinin peşinden eylemlere karışacağımı düşündüğü içindi belki de... Siyasal mücadele içinde zarar göreceğimi düşünüyordu. Her görüşmemizde söylediği gibi, benim öncelikle okumamı istiyordu. Bilimle uğraşarak ülkeme ve insanlığa daha çok katkı sağlayabileceğime inanıyordu.

Abim asıldığında 20 yaşına gelmiştim; Elbette öfkeliydim. Başta intikam duygusuna kapılmış olmam da mümkün... Ama hem son mektubundaki, hem daha önceki öğütlerini dikkate aldım; makul düşünmeye çalıştım. İnfazlardan bir yıl sonra İktisadi Ticari İlimler Akademisi İktisat Maliye Bölümü'nden iyi dereceyle mezun oldum.

1974'te, abimin vasiyeti doğrultusunda, İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi'nde doktora eğitimine başladım. 1977'de sınavları tamamlayıp tez aşamasına geldim. Ancak ailemizin ekonomik durumu nedeniyle çalışıp hayatı devam ettirmem gerekiyordu. Bir süre çeviriler yaptım, muhasebe işlerinde çalıştım. Bir başka okulda ilerici bir profesör, beni asistan olarak alabileceğini söyledi. Ancak bir müddet sonra 'Kusura bakma, okul çok karışık, beni sürekli tehdit ediyorlar; senin sorumluluğunu alamam' dedi. Bu arada çalışmak için başvurduğum özel ve kamu işyerleri, soyadımdan dolayı başvurularımı reddediyordu.

1977'de doktorayı tez aşamasında bırakmak zorunda kaldım. Aynı dönemde halamın hediye ettiği mütevazı parayla İngiltere'ye gittim. 6 ay orada kaldım. Bir yandan lisan öğrenip bir yandan bir süpermarkette kasiyer olarak çalıştım. Kısa zamanda Tesco markette yönetici pozisyona geldim. Ancak annemin 'Çok özledim, gel' mektuplarının baskısıyla döndüm. Bir süre işsiz kaldım. Yine babamın verdiği harçlıkla yaşadım.

1978-1983 yılları arasında İETT'de müfettişlik yaptım. Ancak 12 Eylül'den sonra cadı avı başladı; gidişatı görüp ayrıldım.

Özel sektörde bir işe girecektim; 'Deniz Gezmiş'in kardeşiymişsiniz' dediler; almadılar işe...

Üzülmedim, onur duydum. Mali müşavir olarak serbest çalıştım. Mahkemelerde bilirkişilik yaptım uzun süre... 1990'ların sonunda yeminli mali müşavirlik sınavlarına girdim, kazandım. Tırnağımla kaza kaza, mesleğimden en üst noktaya gelmiştim. Ne var ki, abimin vasiyetini yerine getirememek, bilim adamı olamamak içimde ukde kalmıştı.

2011'de, üniversiteyi terk edenlere af çıkınca İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ne başvurudum. 25 yaşında bıraktığım okula, 59'umda yeniden döndüm. Oğlumla aynı okulda öğrenci olduk. 45 yıl önce abimin fotoğraf çektiirdiği anıtın önünde poz verdim. Onun anısına... Tezimi verip, 40 yıl sonra vasiyetini yerine getireceğim."

SON SÖZ

Bu yazı dizisini hazırladığım günlerde Soma'da adı yolsuzluğa bulaşmış bir büyük şirketin görevlilerinin, Yırca köylülerini dövüp 6 bin zeytin ağacını katlettikleri haberi geldi. İçimden, **“Denizler yaşasa yapamazlardı”** diye geçirdim.

Işıl ışııl bir kuşağı, verimli ağaçlar gibi biçerek bugünkü sessizliği hazırlamışlardı. Ama ne yapsalar unutturamamışlardı işte...

Gezi'de Taksim'in başköşesinde dalgalanıyordu Deniz'in resmi...

On binlerce çocuğun isminde yaşıyordu.

Bu yazı dizisine kaynaklık eden “Abim Deniz” kitabı için bana yıllarca sakladığı arşivini, anılarını, mektuplarını açan Hamdi Gezmiş ile bu bilgi ve belgelerin bir araya gelmesinde çok emeği olan oğlu Can Gezmiş'e teşekkür ediyorum.

Kitabın geliri, Deniz'lerin anısını ve ideallerini yaşatmak için kurulacak “Deniz Gezmiş Vakfı”nın kuruluşuna harcanacak.

Madenciler öldürülmesin, köylüler dövülmesin, emekçiler sömürülmesin, ağaçlar kesilmesin istiyorsak...

Deniz'lere dönmenin zamanıdır şimdi...